

ZARZĄDZENIE NR 22/16
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE
z dnia 23 listopada 2016 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Chwaniów”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2), ust. 3 pkt 1), 2), 4) i ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) **zarządza się, co następuje:**

§ 1. Ustanawia się na 5 lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Chwaniów”, zwanego dalej „rezerwatem”, położonego na terenie Nadleśnictwa Bircza, obręb Wojtkowa, leśnictwo Trzcianiec.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które określa załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) wskazanie obszarów objętych czynną, które określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

p.o. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE

Wojciech Wdowik

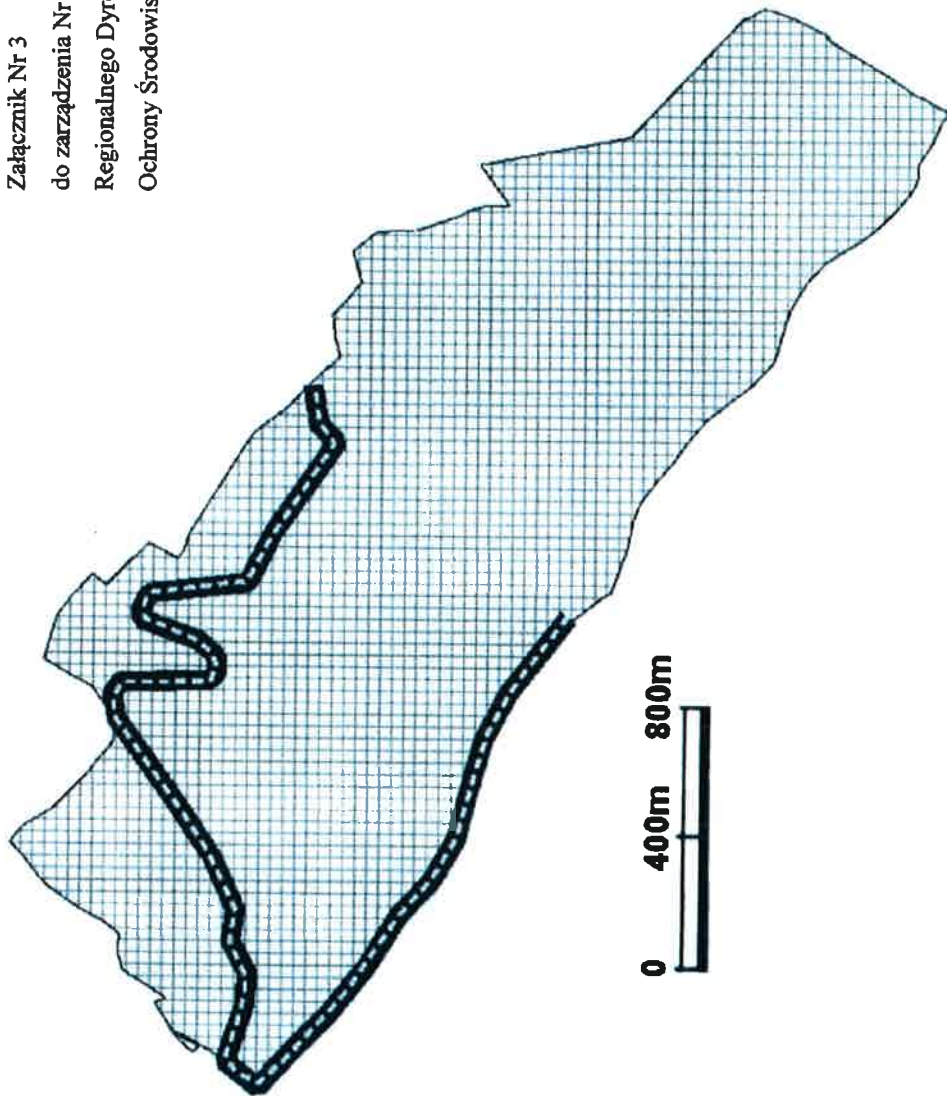
Załącznik Nr 1
do zarządzenia Nr 32/16
Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Rzeszowie

Identyfikacja oraz ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń oraz ich skutków

L.p.	Przedmiot zagrożenia	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1	2	3	4
1.	Buczyna karpacka	1. Zagrożenia antropogeniczne – zbaczanie z wyznaczonego szlaku jazdy konnej wierzchem, nielegalne wjazdy do lasu i kradzież drewna, zaśmiecanie terenu rezerwatu	Utrzymanie drożności i bezpieczeństwa na szlaku jazdy konnej: usuwanie złomów, wywrotów, zwisających gałęzi nad trasą szlaku. Odtworzenie rowów utrudniających nielegalne wjazdy do lasu.
		2. Zagrożenia naturalne (m.in. wiatr, okiść śnieżna) mogące mieć negatywny wpływ na przebieg naturalnych procesów przyrodniczych.	Obserwacja naturalnych procesów.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE

Wojciech Wdowik

Legenda:

- - ochrona czynna
- - ochrona czynna
(utrzymanie drożności i bezpieczeństwa na szlaku)
- - szlak jazdy konnej wierzchem

DR. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE
Wojciech Król

**Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów,
z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań**

Lp.	Czynności	Sposób wykonania i zakres	Rozmiar i lokalizacja zadań ochronnych
1	2	3	4
1.	Utrzymanie bezpieczeństwa na trasie szlaku jazdy konnej wierzchem.	Usuwanie złomów, wywrotów, zwisających gałęzi, posuszu, drzew niestabilnych zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu na trasie szlaku – usuwanie z terenu szlaku oraz w promieniu 30 m od jego trasy (zgodnie z załącznikiem graficznym) z pozostawieniem na terenie rezerwatu do naturalnego rozkładu.	W zależności od bieżących potrzeb – w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu na trasie szlaku.
2.	Odtworzenie wykonanych w 2008 r. rowów utrudniających nielegalne wjazdy na teren rezerwatu i kradzież drewna.	Mechaniczne wykopanie rowów głębokości min. 0,5 m, szer. min. 1,2 m.	Oddz. 247, 249, 250, 251, 253 na długości łącznie ok. 200 mb
2.	Obserwacja naturalnych procesów	Lustracje terenowe w celu wykrycia ewentualnych zagrożeń dla substancji przyrodniczej rezerwatu.	Obszar całego rezerwatu, pow. 374,51 ha.

UZASADNIENIE
do zarządzenia Nr W.16
Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Rzeszowie

Rezerwat przyrody „Chwaniów” funkcjonuje na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Monitor Polski Nr 75 z 1996 r., poz. 675).

Celem utworzenia rezerwatu przyrody „Chwaniów” jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wspaniale wykształconej regłowej buczyny karpackiej.

Całość obszaru rezerwatu (pow. 354,71 ha) leży na gruntach Skarbu Państwa zarządzanych przez Nadleśnictwo Bircza, obręb Wojtkowa, leśnictwo Trzcianiec.

Rezerwat obejmuje fragment północno-wschodnich zboczy pasma Chwaniowa od wysokości 520 m n.p.m. po partię szczytowe sięgające 675 m n.p.m.

Zespołem dominującym na terenie rezerwatu jest zespół żywej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae – Fagetum*. W granicach obiektu zespół ten występuje głównie w podzespole wilgotnym *Dentario glandulosae - Fagetum lunarietosum*, wyróżniającym się łanowo rosnącą miesięcznicą trwałą. W jego obrębie spotkać można licznych przedstawicieli flory górskiej oraz wiele gatunków roślin rzadkich i chronionych. Spośród nich najciekawsze są taksony reprezentujące rodzinę storczykowatych *Orchidaceae*, przede wszystkim ozorka zielona *Coeloglossum viridae*, listera jajowata *Listera ovata*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis* oraz storczyk plamisty *Dactylorhiza maculata*.

Drzewostan na przeważającej części rezerwatu tworzy ponad 100-letni starodrzew jodłowo-jaworowo-bukowy z wieloma okazami drzew o pomnikowych rozmiarach.

Bardzo interesująca jest awifauna kompleksów leśnych, w skład których wchodzi rezerwat „Chwaniów”. Na szczególną uwagę zasługuje obserwowany na tym terenie orzeł przedni *Aquila chrysaetos* oraz licznie gnieźdzący się orlik krzykliwy *Clanga pomarina*. Inne bardzo cenne gatunki ptaków występujące na omawianym terenie to dzięcioł biało-grzbiety *Dendrocopos leucotos*, puchacz *Bubo bubo* oraz puszczyk uralski *Strix uralensis*.

Pasma Chwaniowa jest również ostoją dużych ssaków wilka *Canis lupus*, rysia *Lynx lynx*, niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos*.

Głównym zagrożeniem dla substancji przyrodniczej rezerwatu są zagrożenia antropogeniczne związane z nielegalnymi wjazdami do lasu oraz kradzieżą drewna.

W ostatnich latach zjawisko kradzieży ponownie się nasiliło. W związku z powyższym bardzo ważne jest monitorowanie terenu rezerwatu w celu wykrycia ewentualnych prób kradzieży. W celu utrudnienia nielegalnych wjazdów do lasu należy odtworzyć wykonane w 2008 r. rowy, które w dużym stopniu utrudniały wjazd pojazdami silnikowymi a tym samym zapobiegały kradzieżom drewna.

Przez teren rezerwatu przebiega szlak jazdy konnej wierzchem wyznaczony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 20 września 2010 r. jednak zagrożenie związane z nadmierną penetracją turystyczną rezerwatu jest stosunkowo niewielkie, a szlak przebiega w większości po wiodącej przez teren rezerwatu wewnętrznej drodze zakładowej Nadleśnictwa Bircza. Za utrzymanie bezpieczeństwa na trasie szlaku jazdy konnej wierzchem odpowiedzialny jest Urząd Miejski w Ustrzykach Dolnych.

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody Chwaniów, z wyjątkiem zapewnienia bezpieczeństwa na trasie szlaku jazdy konnej wierzchem (zgodnie z załącznikiem graficznym) oraz odtworzeniu rowów utrudniających nielegalne wjazdy do lasu, będą polegać na obserwacji naturalnych procesów. Lustracje terenu rezerwatu, przeprowadzane minimum jeden raz w roku, będą miały na celu wykrycie ewentualnych zagrożeń dla substancji przyrodniczej rezerwatu oraz podjęciu w takim przypadku stosownych działań zapobiegawczych po wcześniejszym uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Za monitorowanie terenu rezerwatu odpowiedzialni będą pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz pracownicy Nadleśnictwa Bircza.

Rezerwat przyrody „Chwaniów” położony jest w całości w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Góry Słonne PLB180003. Ze względu na występowanie na terenie rezerwatu i w bezpośrednim sąsiedztwie gatunków ptaków wymienionych w Załączniku 1 Dyrektywy Rady 79/409/EWG (m.in. orła przedniego *Aquila chrysaetos* orlika krzykliwego *Clanga pomarina*, puszczyka uralskiego *Strix uralensis*) ważne jest utrzymanie starodrzewia a co za tym idzie dogodnych miejsc do zakładania gniazd. Na terenie rezerwatu stwierdzono również obecność dzięcioła białogrzbietego *Dendrocopos leucotos*, dla którego niezbędnym zasobem jest butwiejące drewno drzew liściastych, zarówno w postaci drzew stojących jak i leżących kłód, dlatego też zaniechanie wykonywania zabiegów w drzewostanie będzie miało pozytywny wpływ na zachowanie dogodnej bazy żerowiskowej oraz miejsc do zakładania gniazd dla w/w gatunków ptaków występujących w rezerwacie, dla których został wyznaczony ww. obszar Natura 2000

Teren rezerwatu (z wyjątkiem niewielkiego fragmentu w północno-wschodniej części rezerwatu) leży również na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Góry Słonne PLH 180013. Pasma Chwaniowa jest ostoją dużych ssaków: wilka *Canis lupus*, rysia *Lynx lynx*, niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos* gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Brak ingerencji człowieka w zachodzące procesy naturalne w rezerwacie będzie miał pozytywny wpływ na w/w gatunki gdyż są to gatunki bardzo wrażliwe na niepokoje w miejscach przebywania i rozrodu.

Projekt zarządzenia był konsultowany z Nadleśnictwem Bircza i zaakceptowany pismem z dnia 27 listopada 2016 r. znak: ZGZ.7212.28.2016.

p.o. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE

Wojciech Wdowik

